

A Kúria a dr. Kulcsár István pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Balázs István ügyvéd által alperes ellen azonnali hatályú felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 8.M.258/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.611/2013/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.611/2013/5. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja, egyebekben nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a teljes mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének díját és a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes keresete az alperes által közölt azonnali hatályú felmondás jogellenességének megállapítására, ennek jogkövetkezményei alkalmazására, valamint írásbeli felszólítás hatályon kívül helyezésére irányult.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.258/2013/16. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára perköltség megfizetésére, és megállapította, hogy az előlegezett költséget, a le nem rótt kereseti illetéket, valamint a felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint a felperes 2008. január 31-étől állt az alperes jogelődje alkalmazásában autóbuszvezető munkakörben. A munkáltató 2011. szeptember 19-én, 2012. február 2-án, 2012. augusztus 29-én kelt intézkedéseivel egy-egy havi minőségi prémiumát csökkentette. Az intézkedésekkel szemben a felperes nem élt keresettel.

Az alperes jogelődje 2013. február 12-én kelt azonnali hatályú felmondással a felperes munkaviszonyát a 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette. Az indokolás szerint a 2013. január 24-én kelt ellenőri jelentések szabálytalanságokat tártak fel az e napon felperes által vezetett, H.,K. tér és T.,v. között közlekedő buszjáraton történő jegykiadások során. Egy teljes árú jegyet kérő 200 forintot fizető utasnak 1 db 90 %-os 30 forint értékű álláskeresői, egy teljes árú jegyet kérő és 310 forintot fizető utasnak 1 db 90 %-os 30 forint értékű álláskeresői jegyet adott ki, továbbá egy teljes árú jegyet kérő 250 forintot fizető utasnak felszálláskor jegyet nem adott,

csak miután az ellenőröket meglátta, egy későbbi megállóban nyomtatott ki először 1 db 50 %-os 125 forint értékű tanulójegyet, majd után egy teljes árú jegyet. A 2013. január 29-én történő felperesi meghallgatás során előadottakat az utasok nem igazolták, mert állításuk szerint teljes árú jegyet kértek, álláskeresői igazolvány felmutatása részükről nem történt.

Az azonnali hatályú felmondás indokolása szerint a felperes megsértette a munkaköri leírás mellékletében, a 19/1994. számú vezérigazgatói utasítás 3. pontja 2-4. bekezdésében, a 9/2010. (05.20.) számú vezérigazgatói utasítás 5.4.a. pontjának 15. bekezdésében foglaltakat. Ezzel az alperes jogelődje, a H.V. Zrt. Kollektív Szerződése III. rész 6. cikk 1.b. pontjának 13. francia bekezdésében foglaltak szerint a munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségét szándékosan megszegve 700 forint összegű kárt okozott.

Az azonnali hatályú felmondás a felperes hátrányára értékelte, hogy 2012. évben már két ízben részesült jogerősen hátrányos jogkövetkezményben ugyanezen tényállás körébe vonható, azaz téves kedvezmény kategóriájú menetjegyek kiadásával a társaságnak való károkozás miatt.

Az alperes jogelődje 2013. március 28-án kelt, és a felperes részére április 19-én kézbesített felszólítással megállapította, hogy a felperesnek 20.513 forint fizetési kötelezettsége van 20.000 forint le nem vont munkabér előlegből és 513 forint meg nem fizetett tachográf kártya tartozásból adódóan, amelyet megfizetni tartozik.

A felperes a keresetében előadta, hogy az azonnali hatályú felmondásban foglaltak nem valósak és nem okszerűek. Hivatkozott továbbá az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére védendő tulajdonságként azt megjelölve, hogy a munkáltató által is tudottan korábban rendőr volt, és a munkáltató az intézkedésével meg akarta mutatni, hogy még egy korábbi rendőrt is „ki lehet rúgni”. Az írásbeli felszólítást összezszerűségében nem vitatva azért kérte a fizetés alóli mentesítését, hogy az azonnali hatályú felmondás jogellenes és a felperest, valamint családját nagyon nehéz anyagi helyzetbe taszította.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott tanúbizonyítás alapján megállapította, hogy a perbeli napon 90 %-os menetkedvezményre jogosító álláskeresői igazolvánnyal nem rendelkezett az a két utas (T.M. és B.T.), akiknek e jegyet a felperes kiadta. A tanúk nem ismerték egymást, nem ugyanazon megállóhelynél szálltak fel, így megdőlt a felperes ezzel ellentétes állítása. A felperes nyilatkozatán túl semmi sem utalt arra, hogy a meghallgatott két személy álláskeresői igazolványt mutatott volna fel, sőt ezt a tanúk kifejezetten cáfolták. Életszerűtlen továbbá, hogy ha e két utas az autóbuszra történő felszálláskor álláskeresői igazolványt mutat fel a járművezető részére, a jegyellenőrzés során ugyanezt nem teszik, vállalva a 8.000 forintot meghaladó összegű pótdíjfizetést.

Az ellenőrzésben résztvevő M.R.E. vallomásával megerősítette, hogy T.M. és B.T. volt az a két személy, akiknek a felperes a perbeli napon állásukeresői jegyet adott.

Az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásra tekintettel szükségtelennek tartotta T.J. tanúkenti meghallgatását, mert nem volt jelentősége annak, hogy a felperesnek mit kellett volna tennie abban az esetben, ha a két utas állásukeresői igazolványt mutat fel. A bíróság M.R.E. utas és B.K. eljáró ellenőr nyilatkozatát értékelve nem találta bizonyítottnak, hogy a felperes csak ellenőrök fellépése folytán intézkedett az ezen utas részére történő jegy- kiadásról.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy annak a per eldöntése szempontjából nem volt jelentősége, hogy a felperes általában hogyan végezte a munkáját. Az volt a lényeges körülmény, hogy az azonnali hatályú felmondásban foglaltak valóságosak voltak, ezért mint szükségtelent elutasította a felperes erre vonatkozó tanúbizonyítási indítványait.

Nem tartotta szükségesnek az ellenőrzés lefolytatásával kapcsolatosan indítványozott H.I. és H.J. tanúkenti meghallgatását sem, mert a per tárgya nem az ellenőrzés szabályszerűségének vizsgálata, hanem az ellenőrzés során tapasztaltak valóságának a megállapítása volt.

Az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetése szerint az azonnali hatályú felmondásban szereplő háromból két esetben a valóságnak megfelelő tényállásra alapítottan az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt. A felperes azonban nemcsak a munkaköri kötelezettségeit szegte meg az alperesnek kárt okozó módon, hanem a 2000. évi C. törvény (Számviteli törvény) 165. § (2) bekezdése és 166. § (2) bekezdése alapján a számviteli szabályokat is megsértette, amikor nem a valós gazdasági eseménynek megfelelően, menetdíj kedvezményt tartalmazó számviteli bizonylatnak is minősülő menetjegyet állított ki.

A bíróság azt is értékelte, hogy a munkáltató a felperest hasonló jellegű cselekmény miatt korábban háromszor már szankcionálta, azonban ezek sem vezettek eredményre. Az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontja, és az alperes jogelődjénél hatályos kollektív szerződés 6. cikk 1/b. pontja alapján a felperes munkaviszonyból származó lényeges kötelezettsége szándékos megszegése megalapozta az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt munkáltatói intézkedést.

Megállapította, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 7. § (1) bekezdés megsértésére. A felperes által védendő tulajdonságként megjelölt körülmény az Ebkvt. 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetnek, tulajdonságnak vagy jellemzőnek nem minősül. Az, hogy a felperes korábban rendőr volt, nem a személyiség lényegi vonásához tartozó tulajdonság, vagy személytől független adottság.

A felperes a reá háruló bizonyítási teher ellenére azt sem valószínűsítette, hogy az őt ért joghátrány amiatt következett

volna be, mert korábban rendőrként dolgozott.

A bizonyítékok alapján azonban az volt megállapítható, hogy a felperes saját magatartása, és nem egy adott csoporthoz való tartozása miatt szenvedett hátrányt. A munkaviszonyának megszüntetése a jogviszonyával közvetlenül összefüggő, ésszerű indokon alapuló munkáltatói intézkedés volt, azaz megfelelt az Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontjának figyelemmel arra is, hogy a fokozatosság elvének betartásával csak végső szankcióként alkalmazta a munkáltató az azonnali hatályú munkaviszony megszüntetést. Minderre tekintettel nem tartotta szükségesnek az elsőfokú bíróság az alperes összes autóbuszvezetőjét érintő vizsgálati anyag két évre visszamenőlegesen történő beszerzését.

Megállapította, hogy az írásbeli felszólítás az Mt. 161. § (1) és (2) bekezdésének megfelelt, a felperes nem vitatta, hogy a munkaviszonyának megszüntetése időpontjában az abban szereplő összeggel az alperesnek tartozott, ezért a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezésre irányuló kereseti kérelmet is elutasította.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének helyt adó ítélet meghozatalát kérte.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az általa bejelentett tanúkat nem hallgatta meg, és nem szerezte be két évre visszamenőlegesen az ellenőri jelentéseket. Ezzel tudta volna bizonyítani, hogy korábbi kollégáinak sokkal több feljelentése volt, és velük szemben az alperes mégsem alkalmazta az azonnali hatályú felmondást. Vitatta az ellenőrzés szabályosságát, továbbá sérelmezte a meghallgatott tanúk (T.M., B.T., B.T.K.) vallomásának értékelését.

A Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.611/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest az alperes javára fellebbezési perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díja teljes egészében a felperes terhére esik.

A törvényszék álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából releváns tényállást a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, és helyes az abból levont következtetése is, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdés és a 254. § (3) bekezdés alapján helyes indokainál fogva hagyta helyben.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel hangsúlyozta, hogy a felperes az eljárás során nem vitatta, miszerint ismerte az eljárási rendet és a vonatkozó belső utasításokat [munkaköri leírás melléklete, az alperes jogelődjének 2008. évi személyszállítás utazási feltételeit és díjszabását tartalmazó szabályzata, a vezérigazgatói utasítás, és a vezérigazgatói utasítás].

Az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából szükséges

tanú meghallgatásokat fogatosított. A felperes kötelezettségszegését B.T.-nak és T.M.-nak történő jegyértékesítéssel kapcsolatban állapította meg, akik mind az ellenőrzés során, mind a bíróság előtt tanúként egyező tartalmú előadást tettek. Nem merült fel olyan körülmény, amely a vallomásuk valóságtartalmát megkérdőjelezné.

B.T.K. tanú vallomását a felperes nem értelmezte helyesen, mert a tanú nem az eseményekre nem emlékezett, hanem az ellenőrzésnél fennálló „káoszra” utalt.

A rendelkezésre álló iratokból és tanúvallomásokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes az alperes utasításait, valamint a munkaköri leírását megszegte. A bírói gyakorlatnak megfelelően az autóbuszvezetőként elkövetett menetjeggyel való visszaélés azonnali hatályú felmondást megalapozó minősített kötelezettségszegés. Ennek munkajogi értékelésénél csak az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontjában előírt feltételek vizsgálhatók, ezek között nem szerepel a munkavállaló addigi munkaviszonyban tanúsított magatartása.

Az elsőfokú bíróság jogszerűen mellőzte a felperes által indítványozott tanúk jelentős részének meghallgatását, mivel az ellenőrzésnél nem voltak jelen, így tőlük az ügy elbírálásához szükséges érdemi információ nem volt várható (T.Z.K., SZ.E.), a felperes korábbi munkavégzésének és az alperes jogviszony megszüntetési eljárásának nincs jelentősége a felperes kötelezettségszegésének megítélése szempontjából (G.T., SZ.F. tanúk meghallgatásának mellőzése), míg H.I. és H.J. tanúk meghallgatása azért volt szükségtelen, mert a per tárgya nem az ellenőrzés szabályossága volt, hanem a felperes kötelezettségszegésének a megítélése.

Nem képezte a per tárgyát más munkavállalók munkájának a megítélése, értékelése sem, így jogszerűen mellőzte a más munkavállalókkal szemben lefolytatott ellenőri jelentések csatolására irányuló indítvány teljesítését is az elsőfokú bíróság. A hátrányos megkülönböztetésre történő felperesi hivatkozás is alaptalan. Az eljárás során a felperes nem valószínűsítette, hogy nem az általa elkövetett mulasztások, hanem a korábbi rendőri mivolta miatt került a jogviszonya megszüntetésre, de a felperes nem jelölt meg jogszerűen olyan védendő tulajdonságot sem, amely alapján őt a vele összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalókhöz képest hátrányos megkülönböztetés érte.

Az azonnali hatályú felmondás kiadása, annak jogszerűsége vagy jogellenessége a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését nem alapozza meg, így az erre irányuló kereseti kérelem elutasítása is jogszerű volt.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében kérte az „első- és a másodfokú ítélet megváltoztatását” annak megállapításával, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát. Ennek jogkövetkezményeként 12 havi távolléti díjnak megfelelő összegű kártérítés és 2 havi távolléti díjnak megfelelő végkielégítés

megfizetését kérte.

Álláspontja szerint a vele szemben alkalmazott azonnali hatályú felmondás az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontjába, és az egyenlő bánásmód követelményébe is ütközött. Ez utóbbi bizonyítására kérte beszerezni két évre visszamenőleg az ellenőri jelentéseket, mert ezzel tudta volna igazolni, hogy azonos súlyú szabálytalanságok elkövetése esetén felperesétől eltérő szankciókat alkalmazott az alperes. Ennek oka a „rendőri múltja” volt.

Az eljáró bíróságok tanúbizonyítási indítványainak teljesítését döntő részben mellőzték, jogellenesen. H.I. és H.J. tanúk az ellenőrzés során jelen voltak, így nyilatkozhattak volna arról, hogy B.T. és T.M. milyen jegyet kértek a felperestől. Független tanúként megcáfolhatták volna a két érintett utas vallomását.

Szükséges lett volna T.J. tanúkénti meghallgatása is, ugyanis vallomást tudott volna tenni azzal kapcsolatban, hogy milyen utasításokat kaptak a munkavállalók a belső képzések során az ügyfélkiszolgálással kapcsolatban, különös tekintettel a munkanélküli képzésben résztvevők kedvezményes utazására.

Az eljáró bíróságok ítéletei jogszabálysértőek, a Pp. 221. § (1) bekezdésébe ütköznek. Az elsőfokú bíróság jogellenesen utasította el az általa felajánlott bizonyítási indítványt, így a tényállást nem tárta fel kellően, a másodfokú bíróság pedig egyáltalán nem vizsgálta a fellebbezésben megjelölt megalapozatlanságra vonatkozó indítványokat, tehát a fellebbezést nem teljes körűen vizsgálta felül.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban történő fenntartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A fenti rendelkezések alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelemben a pontos jogszabályhely megjelölésével alátámasztott jogi érvelés alapján vizsgálhatta felül a jogerős ítéletet. Így az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére történő hivatkozást pontos jogszabályhely megjelölése, az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontjára történő hivatkozást pedig jogi érvelés hiányában nem vizsgálhatta. A felülvizsgálat tárgyát csak a Pp. 221. § (1) bekezdésben foglalt indokolási kötelezettség megsértése képezhette.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra

vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A fenti jogszabályi rendelkezéseknek az eljáró bíróságok által hozott ítéletek megfelelnek. Az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen számot adott arról, hogy a tényállást milyen bizonyítékok alapján állapította meg, továbbá utalt arra, hogy mely bizonyítékokat miként vette figyelembe, és melyeket miért mellőzött.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállás megállapítását a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján helytállónak ítélte, és helyes indokainál fogva hagyta helyben az abból levont jogkövetkeztetést is. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság részletesen kitért a fellebbezés kapcsán arra is, hogy mely bizonyítékok alapján volt az azonnali hatályú felmondásban foglalt indokok valósága megállapítható, valamint, hogy mely belső szabályozás alapján volt okszerű következtetés levonható a felperes szándékos kötelezettségszegésére, továbbá megindokolta azt is, hogy a felperes kötelezettségszegése miatt olyan jelentős mértékű, hogy az azonnali hatályú felmondást megalapozza.

A jogerős ítélet továbbá részletes indokolást tartalmazott a tanúvallomások mellőzéséről is. A törvényszék kitért arra, hogy mely körülményekre tekintettel indítványozta a tanúkat a felperes meghallgatni, és hogy ezek az ügy eldöntése szempontjából miért nem jelentősek. A másodfokú bíróság arra is utalt, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése körében előadott bizonyítási indítvány teljesítése miért szükségtelen.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta, egyebekben (fizetési felszólítás) nem érintette.

Kötelezte a pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A pártfogó ügyvéd díjának viseléséről szóló rendelkezés a Pp. 87. §-án alapul.

Budapest, 2015. február 18.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő